

2025-09-18

Diarienummer: A2025/00273

Arbetsmarknadsdepartementet

Fair Play Byggs remissvar på SOU 2025:25, slutbetänkandet Arbetslivskriminalitet – upplägg, verktyg och åtgärder, fortsatt arbete

Om Fair Play Bygg

Fair Play Bygg grundades 2016 och är ett gemensamt projekt som ägs av Stockholms Byggmästareförening och Byggnads Stockholm-Gotland. Fair Play Bygg tar emot information om misstankar om brottslig verksamhet, utreder dessa och för dem vidare till rätt myndighet. Detta gör vi för att byggbranschen ska bli sundare och arbetsplatserna tryggare.

Sedan starten 2016 har vi fått in 2 554 tips om misstänkt brottslighet på byggarbetsplatser i Stockholm. De tips som vi överlämnat till myndigheter såsom Skatteverket, Polisen och Arbetsmiljöverket för vidare utredning, har lett till upptaxeringar på totalt över 150 miljoner kronor.

Sammanfattning av Fair Play Byggs yttrande angående slutbetänkandet

Utredningens förslag	FPB:s yttrande
6.4 Det finns behov av åtgärder mot utnyttjande av arbetskraft	FPB instämmer i andemeningen i samtliga av dessa förslag.
6.10 Sanktionsavgifter inom utstationeringsområdet	FPB motsätter sig detta. För att sanktionen ska bli kännbar bör den kopplas till storleken på ett företags omsättning.
6.12.4 A1-intyg:	Utredningens svar är otillräckligt och otillfredställande . Regeringen bör föreslå för övriga EU-stater att ett EU-övergripande system för att följa skatteinbetalningar införs.

6.12.5 Skattereglerna vid tillfälligt arbete i Sverige	Utredningens svar är inte tillräckligt konkret . FPB föreslår att utländska företag som regelbundet verkar i Sverige i sammanlagt mer än tolv månader skattemässigt bör betraktas som etablerade i Sverige samt att regeringen på EU-nivå föreslår ett EU-övergripande system för att kontrollera att företag betalar skatt och avgifter i sitt hemland eller i Sverige.
6.15 Privata aktörers kontroll av leverantörer och underleverantörer	FPB instämmer i utredningens förslag och i utredningens urval av registeruppgifter. FPB önskar tillägga att även försäkringsuppgifter från Fora bör samlas in och tillgängliggöras. Vidare är FPB frustrerade över att regeringen inte redan skridit till verket i denna relativt lätthanterade fråga.
6.17.1 Näringsförbud	FPB motsätter sig att man går vidare och utreder frågan om sanktioner vid brott mot "andra överträdelser" ifall man med detta menar kollektivavtalsbrott. Sådana frågor bör hanteras av arbetsmarknadens parter.
7.3.3 Inrätta en samordningsfunktion i Regeringskansliet	FPB håller med om att en samordningsfunktion behövs, men ser behov av att gå längre och inrätta en myndighet vars enda fokus är att bekämpa arbetslivskriminalitet.
7.5.1 Fortsätt utveckla samarbetet mellan de samverkande myndigheterna och arbetsmarknadens parter	FPB instämmer i att regeringen bör överväga att göra det möjligt att lämna statsbidrag för längre än ett år i taget samt bredda ändamålet för vilket statsbidraget får användas, så att statsbidrag kan lämnas för att stötta en oberoende tipsfunktion.

Fördjupade resonemang kring Fair Play Byggs ställningstaganden

6.4 Det finns behov av åtgärder mot utnyttjande av arbetskraft

Utredningen föreslår ett stärkt skydd för utländsk arbetskraft inom en rad områden (förutom avsnitt 6.4, även 6.5 En ny lag om rätt till lön för arbetstagare med arbetstillstånd, 6.6 En sanktionsavgift kopplad till utlänningslagstiftningens krav på vissa anställningsvillkor och 6.7 Åtgärder för att underlätta för utsatta arbetstagare att få uteblivna löner.

FPB **instämmer** i andemeningen i samtliga av dessa förslag. Motivet bakom detta är att en stärkt ställning för utländsk arbetskraft försvårar situationen för oseriösa aktörer. Vi vill trots vår positiva inställning till förslagen höja ett varningens finger för att det trots eventuella lagändringar, i praktiken, fortsatt kommer att vara svårt för arbetstagare att hävda sina rättigheter mot oseriösa arbetsgivare.

6.10 Sanktionsavgifter inom utstationeringsområdet

Utredningen föreslår ett maxbelopp på 200 000 kr i sanktionsavgift kopplat till utstationeringslagen. FPB **motsätter** sig detta. Motivet till det är att 200 000 kr är en kännbar summa i ett litet byggföretag, men närmast en försumbar summa i ett byggföretag med stor omsättning. FPB föreslår därför att maxbeloppet bör vara kopplat till ett företags omsättning, i likhet med till exempel sanktionsavgifterna vid GDPR-brott.

Vidare menar utredningen att de inte har haft möjlighet att titta närmare på förslaget att införa ett register över företag som blivit föremål för sanktionsavgifter. FPB tycker att detta är synd och menar att Regeringskansliet absolut bör utreda införandet av ett sanktionsregister. Genom ett sådant register finns det goda chanser att upptäcka oseriösa aktörer och stävja arbetslivskriminalitet.

Uppgifterna i sanktionsregistret bör dessutom ingå i den rad av uppgifter som enligt utredningens förslag vidareförmedlas genom en samordnad funktion (enligt förslaget i avsnitt 6.15 Privata aktörers kontroll av leverantörer och underleverantörer).

6.12.4 A1-intyg

I FPB:s mening är utredningen inte tillräckligt konkret vad gäller åtgärder för att komma tillrätta med fusk och felaktiga A1-intyg. Utredningen menar att frågan redan är uppmärksammas inom Försäkringskassan, och att detta är tillräckligt.

Från FPB:s håll är detta svar **otillfredställande**. FPB menar att uppgiften om korrekta A1-intyg för EU-medborgare borde vara möjlig att kontrollera digitalt och i realtid, på samma vis som i förslaget i avsnitt 6.15 Privata aktörers kontroll av leverantörer och underleverantörer.

Vi föreslår därför att svenska regeringen på EU-nivå föreslår att inrätta ett sådant system, så att det går att följa att skatter och sociala avgifter för den aktuella löntagaren/individen betalas i hemlandet eller i Sverige.

6.12.5 Skattereglerna vid tillfälligt arbete i Sverige

I FPB:s mening är utredningen **inte tillräckligt konkret vad gäller åtgärder** för att komma tillrätta med fusk och felaktig rapportering om fast driftställe. Vidare menar utredningen, beklagligt nog, att inte heller Skatteverkets arbete på detta område är tillräckligt.

FPB vill gärna se att regeringen bedriver ett mer offensivt arbete på detta område och föreslår därför följande för att komma till bukt med problemet:

1. Att utländska företag som regelbundet verkar i Sverige i sammanlagt mer än tolv månader skattemässigt bör betraktas som etablerade i Sverige. När ett sådant förfarande testades i två olika partsgemensamma pilotprojekt

([Nackamodellen](#) resp. [Vita jobb i Malmö](#)) blev resultatet att oseriösa utländska företag valde bort uppdrag i resp. kommun.

2. Att den svenska regeringen på EU-nivå föreslår ett EU-övergripande system för att kontrollera att företag betalar skatt och avgifter i sitt hemland eller i Sverige. Formerna för hur detta kan ske bör utredas. Frågan bör, ur ett intäktsperspektiv, rimligen vara prioriterad för såväl svenska staten som för andra medlemsstater i EU.

6.15 Privata aktörers kontroll av leverantörer och underleverantörer

FPB **instämmer** i utredningens förslag om att inrätta en funktion för samordnad vidareförmedling av registerinformation om företag. Motivet för detta är att det ska vara enkelt både för privatpersoner och företag att hitta varningssignaler för att verksamheten i ett bolag inte bedrivs på ett lagenligt vis.

FPB **instämmer** i utredningens urval av registeruppgifter, men anser att ytterligare uppgifter kan bidra till att ge en än bättre bild av ett företags lagenlighet.

I **tillägg** till de uppgifter som utredningen anser att man bör samla in och vidareförmedla bör en funktion, i ett nästa steg, även innehålla uppgifter om försäkringsstatus hos försäkringsbolaget Fora. Av dessa kan man utläsa om ett företag har tecknat kollektivavtal och i sådana fall vilket kollektivavtal som gäller. Dessa uppgifter inhämtas redan idag av privata kreditupplysningstjänster, till exempel Syna och Creditsafe, varpå det bör vara möjligt även för en statlig myndighet att inhämta desamma.

Vidare vill FPB **uttrycka sin frustration** kring varför en dylik funktion inte redan har införts. Arbetslivskriminaliteten är ett växande samhällsproblem. Majoriteten av uppgifterna finns redan i myndigheternas ägo. Utredningen beskriver att förordningen kan träda i kraft den dag regeringen bestämmer. FPB vill därför särskilt uppmana till att denna relativt enkla, men effektiva, åtgärd **hanteras**

skyndsamt av regeringen och därmed av den föreslagna myndigheten Bolagsverket.

6.17.1 Näringsförbud

Utredningen föreslår att det bör utredas om näringsförbud ska kunna meddelas även på grund av andra regelöverträdelser än de som är aktuella idag. FPB uppfattar detta som att "andra regelöverträdelser" till exempel kan betyda brott mot kollektivavtal eller underlåtenhet att betala ut avtalsenlig lön.

I ett sådant fall **motsätter** sig FPB att man går vidare med en sådan utredning. Motivet till detta är att FPB och dess ägarorganisationer anser att frågan om brott mot kollektivavtal och underlåtenhet att betala ut avtalsenlig lön är ärenden som i dag hanteras av arbetsmarknadens parter.

Vidare menar FPB att andemeningen i lagen om särskilt näringsförbud är god. Staten bör dock, på de grunder som gäller i dag, i högre utsträckning meddela särskilt näringsförbud. Detta bör särskilt ske vid upprepade eller systematiska förseelser.

7.3.3 Inrätta en samordningsfunktion i Regeringskansliet

Utredningen föreslår en samordningsfunktion i Regeringskansliet med fokus på att stävja arbetslivskriminalitet. FPB **håller med** om att en sådan samordningsfunktion behövs, men ser ett behov av att **gå längre och inrätta en myndighet** vars enda fokus är att bekämpa arbetslivskriminalitet. Motivet bakom detta är att arbetslivskriminaliteten ökar i ekonomisk omfattning och att fenomenet – om trenden inte bryts – riskerar att få ett rejält fäste i såväl de berörda branscherna som i välfärdssystemen.

Redan idag sker ett samordnat arbete mellan myndigheter för att bekämpa arbetslivskriminalitet. Arbetet bedrivs dock med olika intensitet, effektivitet och prioritet hos de olika myndigheterna. FPB menar att bekämpandet av

arbetslivskriminaliteten – för att lyckas – behöver vara en huvudsyssla för en myndighet, inte en bisyssla.

I dagsläget finns ju även A-krimcentren, vars styrning och resurssättning inte är helt tydlig och vars effektivitet är varierande. Vid införandet av en myndighet med fokus på bekämpandet av arbetslivskriminalitet skulle A-krimcentren få en mer stringent och effektiv styrning, vilket förhoppningsvis skulle ge utslag i de resultat som uppnås.

Utredningen beskriver också det viktiga uppdraget med att samla och sprida kunskap om arbetslivskriminalitet, vilket nu riskerar att gå förlorat då ingen aktör har detta som uppdrag.

I det fall man inte går vidare och inrättar en myndighet som arbetar fokuserat med arbetslivskriminalitet, utan stannar vid att inrätta en samordningsfunktion i regeringskansliet, vill FPB framhålla att de regleringsbrev som går ut till berörda myndigheterna tydligt pekar ut myndighetens ansvar för att bekämpa arbetslivskriminalitet.

7.5.1 Fortsätt utveckla samarbetet mellan de samverkande myndigheterna och arbetsmarknadens parter

Utredningen menar att samverkan med arbetsmarknadens parter fyller en viktig funktion i arbetet mot arbetslivskriminalitet och att regeringen bör överväga att göra det möjligt att lämna statsbidrag för längre än ett år i taget samt bredda ändamålet för vilket statsbidraget får användas.

Fair Play Bygg **instämmer** i detta och föreslår att regeringen fattar beslut om en förordning som innebär att statsbidrag kan lämnas för att stötta en oberoende tipsfunktion. I ett tidigare remissvar från FBP (SOU 2024:14 Delbetänkande av delegationen mot arbetslivskriminalitet) har vi utvecklat skälen för det

allmänna/staten att stötta en oberoende tipsfunktion, och sammanfattar dessa här:

- Tipsare föredrar kontakt med civilsamhället framför kontakt med myndigheter, särskilt i de fall de utgörs av papperslösa migranter, personer som utsatts för företagskapning eller personer som pressas av kriminella gäng)
- Ovan nämnda tipsare kan förbli anonyma i relation till myndigheter men ändå ge tillräcklig information i utredningsarbetet
- En liten organisation har enklare att anpassa sig till tekniska möjligheter samt tipsarnas krav på en modern och tillgänglig tipsfunktion

Sammantaget förväntas detta leda till att fler tips inkommer och att brottsbekämpningen blir mer effektiv. Staten bör därför bidra ekonomiskt till att fler tips inkommer samt ge de bidragande civilsamhällesaktörerna mer långsiktiga förutsättningar att bedriva sin verksamhet.

Fair Play Byggs tipsfunktion har sedan starten 2016 fått in över 2 554 tips om misstänkt brottslighet på byggarbetsplatser i Stockholms län. I dag finansieras tipsfunktionen av Fair Play Byggs ägare – Stockholms Byggmästarförening och Byggnads Stockholm-Gotland. Under de nio år som gått sedan starten 2016 har det inneburit en kostnad på 36 miljoner kronor för våra organisationer. De tips vi överlämnat till myndigheter som Skatteverket, Polisen och Arbetsmiljöverket för vidare utredning, har lett till upptaxeringar på totalt över 150 miljoner kronor.

Som ägare till projektet Fair Play Bygg är vi givetvis intresserade av en byggbransch (och en hel arbetsmarknad) med trygga arbetsplatser och sund konkurrens. Men, vi ställer oss mycket frågande till huruvida det är rimligt att våra respektive medlemmar är de som ska finansiera brottsbekämpande verksamhet. På kort sikt har vårt initiativ lett till goda resultat, vilket vi är stolta över, men på lång sikt bör en brottsbekämpande tipsfunktion – som dessutom leder till intäkter till staten – finansieras av staten.

Vårt förslag är därför att det statsbidrag som idag kan riktas till arbetsgivar- och arbetsorganisationer för att främja kunskapsutbyte och samverkan med myndigheter för att motverka brott och andra regelöverträdelser utökas till att även omfatta parternas insamling av tips, likt det arbete Fair Play Bygg redan idag bedriver.

Fair Play Byggs kontaktuppgifter

Kristin Andersson, VD Stockholms Byggmästareförening

kristin.andersson@byggforetagen.se

08-587 147 43

Tomas Kullberg, ordförande Byggnads Stockholm-Gotland

tomas.kullberg@byggnads.se

010-601 11 58